

**T.C.**  
**UYU MAZLIK MAHKEMES**

**ESAS NO** : 2021/480  
**KARAR NO** : 2021/459  
**KARAR TR** : 20/09/2021

**ÖZET:** Davacının maliki oldu u ta ınmazın imar planında "*kısmen konut alanı, kısmen ilkö retim alanı, kısmen de yol olarak*" olarak ayrılmasından sonra davalı idarenin eylemsiz kalmasından ibaret hukuki müdahalesine ili kin olarak açılan davanın **DAR YARGI YER NDE** görülmesi gerekti i hk.

**K A R A R**

**Davacı** : A.Y.Ticaret Lojistik ve Yapı A.  
**Vekili** : Av. M.A.  
**Davalı** : Tuzla Belediye Ba kanlı 1  
**Vekili** : Av. Z.Y. Av. R.E.Ö.  
**Davalı** : Toplu Konut dairesi Ba kanlı 1  
**Vekili** : Av. G.S. Av. M.E.A. Av. G.Ç.  
**Davalı** : stanbul 1 Milli E itim Müdürlü ü

**I. DAVA KONUSU OLAY**

1. Davacı vekili, Davacının maliki oldu u stanbul li, Tuzla İçesi, Orhanlı Mahallesi, 3 pafta, 748 parsel sayılı ta ınmaza kamula tırma i lemi yapılmaksızın hukuken ve fiilen el atıldı ından bahisle fazlaya ili kin haklar saklı kalmak kaydıyla 5.000 TL kamula tırmasız el atma tazminatının yasal faizi ile birlikte davalılardan tahsili ve ta ınmazdaki yol alanının tapudan terkini, di er kısıtlı alanların ise ilgili idareler adına tescili istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

2. Davalı idarelerden TOK ve Tuzla Belediye Ba kanlı 1 vekilleri; dava konusu ta ınmaza idarenin fiili el atmasının söz konusu olmadığını, uyu mazlı ın idari yargı yerinde görülmesi gerekti ini ileri sürerek yargı yolu itirazında bulunmu tur.

**II. UYU MAZLI A L K N BA VURU SÜREC**

**A. Adli Yargıda**

3. **stanbul (Anadolu) 12. Asliye Hukuk Mahkemesi E.2020/167 sayılı dosyada 06/04/2021 tarihli** duru mada "*Davalıların yargı yolu itirazlarının reddine*" karar vermi tir.

4. Davalı idare vekilleri tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılması istemiyle ba vuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danı tay Ba savcılı ına gönderilmi tir.

**B. Olumlu Görev Uyu mazlı ı Çıkarılmasına ili kin Danı tay Ba savcılı ı Talebi**

5. Danı tay Ba savcısı, "*davanın, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2'nci maddesinin l'inci fıkrasının (b) bendinde yer alan " dari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel haklan do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları," hükmü gere ince*" davada idari yargı yerinin görevli oldu u görü üyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyu mazlık Mahkemesine göndermi tir. Olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına ili kin talebin ilgili kısmı u ekildedir:

..11/06/2013 günlü, 28674 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6487 sayılı Kanun'un 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesinde de i iklik yapan 21 'inci maddesinde yer alan "Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmi kurumlara ayrılmak suretiyle veya ilgili kanunların uygulanmasıyla tasarrufu kısıtlanan ta inmazlar hakkında, 03/05/1985 tarihli ve 3194 sayılı mar Kanununda öngörülen idari ba vuru ve i lemler tamamlandıktan sonra idari yargıda dava açılabilir." hükmü 07/09/2016 günlü, 29824 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi le Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnelerde De i iklik Yapılmasına Dair Kanunun 34. maddesiyle kaldırıldı , aynı kanunun 33. maddesi ile 2942 sayılı Kamula tırma Kanununa eklenen Ek 1. maddede, "Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak ekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan ta inmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlü e girmesinden itibaren be yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılır ve bütçe imkânları dâhilinde bu ta inmazlar ilgili idarelerce kamula tırılır veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel te kil edecek kısıtlılı ı kaldıracak ekilde imar planı de i ikli i yapılır/yaptırılır. Bu süre içerisinde belirtilen i lemlerin yapılmaması hâlinde ta inmazların malikleri tarafından, bu Kanunun geçici 6'ncı maddesindeki uzla ma sürecini ve 3194 sayılı mar Kanunu'nda öngörülen idari ba vuru ve i lemleri tamamlandıktan sonra ta inmazın kamula tırmasından sorumlu idare aleyhine idari yargıda dava açılabilir." hükmü getirilmi tir.

2942 sayılı Kamula tırma Kanunu'nun, 24/05/2013 günlü, 6487 sayılı Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnede De i iklik Yapılması Hakkında Kanun'un 21. maddesiyle de i tirilen geçici 6. maddesinin yedinci, on birinci ve on üçüncü fıkralarının iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine yapılan itiraz ba vurusunda; Anayasa Mahkemesi 25/09/2013 tarih ve E: 2013/93, K: 2013/101 sayılı kararında "... Davacının mülkü üzerinde tasarrufetme hakkının kısıtlanması, idarenin bir eyleminden de il, idari bir i lem niteli inde oldu u tartı masız olan imar planından kaynaklanmaktadır. Olayda, idarenin fiili el koyma niteli i ta ıyan bir eylemi henüz bulunmamakta, aksine kanunen yapması gereken kamula tırma i lemlerini yapmamak biçiminde tezahür eden bir eylemsizli i söz konusudur. Öte yandan kamula tırmasız el atmadan söz edilebilmesi için ta inmaz zilyetli inin idareye geçmesi ve ta inmazın fiilen kamu hizmetine tahsis edilmi olması gerekmektedir. Oysa, mahkemede görülen davaya konu olayda oldu u gibi imar kısıtlamalarında ta inmaz zilyetli i malikte kalmaya devam etmekte olup, yalnızca malikin ilgili mevzuattan kaynaklanan bazı kısıtlamalara maruz kalması söz konusu olmaktadır. Sonuç olarak, davacının ta inmazının imar planlarında "dere mutlak koruma alanında" bırakılması nedeniyle, tasarruf hakkının kısıtlanmasının kamula tırmasız el atma sonucu oldu u ve tasarruf hakkının kısıtlanması sebebiyle do an zararın ancak idari yargıda açılacak bir tam yargı davasına konu edilebilece i sonucuna ula ılmaktadır. Dolayısıyla bakılmakta olan dava, itiraz ba vurusunda bulunan mahkemenin görev alanına girmemektedir. Nitekim, Anayasanın 158. maddesi ile, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyu mazlıklarını kesin olarak çözümlenmeye yetkili kılınan Uyu mazlık Mahkemesinin istikrar bulmu içtihatları da bu yöndedir..." gerekçesiyle, yapılan itiraz ba vurusu reddedilmi tir.

Anayasa Mahkemesinin 20/12/2018 günlü, E: 2016/181, K: 2018/111 sayılı kararıyla; 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu'na eklenen Ek 1. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi dı ında kalan bölümünün, Anayasa'nın 2., 35. ve 46. maddelerine aykırı oldu undan bahisle iptaline karar verilmi tir.

Dava dilekçesinde mülkiyet hakkına getirildi i söylenen kısıtlamanın, ta inmazın malikleri yönünden zarar do urucu sonuçlarının olabilece inde ku ku yoktur. Ancak bu sonuç ya da sonuçlar, genel ve düzenleyici nitelikte bir idari i lem olan imar planında ta inmaza yönelik belirlemeden, bu planda öngörülen kamula tırma programlarının zamanında yapılmamasından ve imar uygulamalarından; ba ka anlatımla da idari i lemlerden ve davalı idarelerin imar planı gere i yapılması gereken kamula tırmalar konusundaki hareketsizli i ekinde ortaya çıkan idari eylemlerden kaynaklanmaktadır.

dari i lem ve eylemlerden do an zararların tazmini taleplerinin ise, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12 ve 13'üncü maddeleri uyarınca, dari Yargı yerlerinde

*açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan yasa hükümlerinin gere idir.*

*Bu bakımdan, hukuka uygunluklarının denetimi ve zarar do urucu sonuçlarının giderilmesi dari Yargı'nın görev alanında bulunan idari i lem ve eylemlerin hukuk düzeninde yaratmış oldukları etki ve sonuçların, "fili el atma" olarak nitelendirilmesine ve bu olumsuz sonuçlarla ilgili tazminat taleplerinin adli yargı yerlerinde açılacak tazminat davalarına konu edilmelerine, hukuken olanak bulunmamaktadır.*

*Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 30.10.2013 tarih ve E.2013/603, K.2013/1503 sayılı kararıyla da imar planındaki kısıtlamalardan kaynaklanan 'hukuki el atmalardan' kaynaklanan tazminat istemli davaların idari yargının görevinde oldu u hüküm altına alınmış tır.*

*Di er taraftan, Anayasa Mahkemesinin 20/12/2018 günlü, E: 2016/181, K: 2018/111 sayılı, 2942 sayılı Kamula tırma Kanununa eklenen Ek 1. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi di unda kalan bölümünün iptali yolundaki kararı ile maddede yer alan, "Bu süre içerisinde belirtilen i lemlerin yapılmaması hâlinde ta inmazların malikleri tarafından... ta inmazın kamula tırmasından sorumlu idare aleyhine idari yargıda dava açılabilir." cümlesi de iptal edilmiş se de, anılan kararlar sonuç olarak, ek 1. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi di unda kalan kısmında yer alan düzenlemeler gere i süresinde kamula tırma yapılmaması hâlinde ta inmaz malikleri ilgili idare aleyhine dava açma hakkını elde etmekle birlikte, Kanun'un geçici 6. maddesindeki malik aleyhine olan hükümlerin sürekli nitelikte uygulanmasının bu davalarda kamula tırma için Anayasa'nın 46. maddesinde öngörülen güvenceleri etkisiz bırakacağı, maddenin bu bölümünün Kanun'un yürürlü e girdi i tarihten itibaren sürekli uygulanmasının, idarelerin özel mülkiyete kamula tırmasız el atma yoluyla müdahalesinin de sürekli hâle gelmesine sebep olabilecek nitelikte oldu u, idareler kural ile kamula tırma yapmak yerine kamula tırma için Anayasa'da belirtilen ilkelere aykırı olarak ta inmazları elde edebilme imkânına sahip olabilecekleri, böyle bir durumda devletin hukuka ba lı lı ilkesi zedelenece i gibi bireyler açısından hukuki güvenlik ve öngörülebilirli in de ortadan kalkacağı, bir hukuk devletinde kanunların hukuka aykırı uygulamaları te vik etmesinin kabul edilemeyece i gerekçesine yer verildi i, düzenlemenin ta inmaz maliklerinin idari yargıda dava açabilece ine ili kin bölümünün Anayasa'ya aykırılı ı yönünde herhangi bir belirleme yapılmadı ı göz önünde bulunduruldu unda, kararın idari i lemden kaynaklanan tazminat davasına ili kin uyu mazlı ın yargı yolunun de i mesini gerektirmedi i sonucuna varılmış tır."*

6. Emsal dosyalarda benzer yöndeki görü ü bilinmekle Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ının görü ü alınmamış tır.

### **III. LG L HUKUK**

#### **A. Mevzuat**

7. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve i lemlerinden do an zararı ödemekle yükümlü oldu u kurala ba lanmış ; 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve i lemlerinden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmış tır.

8. dari i lem ve eylemlerden do an zararların tazmini taleplerinin, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. ve 13. maddeleri uyarınca, idari Yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan yasa hükümlerinin gere idir.

#### **B. Yargı Kararları**

9. Yargıtay çtihadı Birle tirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli, E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. bölümü öyledir:

“ *stimlâksiz el atma halinde amme te ekkülü stimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden alması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.*

*Bundan ba ka, bir amme te ekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da ba kasının malına amme te ekkülüünin diledi i gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve arnamelere ba kasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.*

*Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.*

*Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara ümülî yoktur”*

#### **IV. NCELEME VE GEREKÇE**

##### **A. İlk inceleme**

10. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 20/09/2021 tarihli toplantısında; ba vuruyu yazısı ve dava dosyası üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin anılan Kanun'un 10/2 maddesinde öngörülen yöntemine uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde ba vuruda bulunması üzerine Danıştay Başkanınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldı ve anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

##### **B. Esasın incelenmesi**

11. Raportör-Hâkim Engin SELMOĞLU'nun, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başkan savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇETİÇ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüldüğü bildirildi:

12. Dava, davacı şirket adına kayıtlı taşınmazın kamulaştırma bedeli ödenmeksizin, davalı idareler tarafından fiilen el atıldığı iddiasıyla ve oluşturulan zararın tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

13. Dosyanın incelenmesinden; uyuşmazlık konusu Tuzla, Aydın, 3 pafta 748 sayılı parselin 1/5000 ölçekli ve 1/1000 ölçekli imar planlarında, kısmen konut alanı, kısmen ilköğretim alanı, kısmen de yol olarak belirlendiği, 06/05/2011 tarihinde taşınmazın da yer aldığı alanın geçekondü önleme bölgesi ilan edildiği, 16/12/2011 tarihinde de kamulaştırma alanı olarak belirlendiği, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılan davalı Tuzla Belediye Başkanlığı ve TOK tarafından herhangi bir fiilen el atma durumunun olmadığı bildirildiği belirlenmiştir.

14. Uygulama ve öngörülen retide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yaptıkları işlemler, *idari işlem*; herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirildikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de, *idari eylem* olarak tanımlanmaktadır.

15. Her ne kadar davacı vekili dava dilekçesinde, idarenin fiili el atması bulundu unu ileri sürerek adli yargı yerinde dava açmış ise de, davalı idarelerin söz konusu ta ınmaza fiilen el atılmadığı na dair cevap dilekçeleri ve dosya kapsamından, uyu mazlı ın imar planı ve bu kapsamda idarece verilen kamula tırma kararından sonra idarenin eylemsiz kalmasından ibaret hukuki müdahaleye ili kin oldu u, kamu gücüne dayanılarak, resen ve tek yanlı olarak tesis edilen bir idari i lem bulundu u anlaşılmaktadır.

16. Belirtilen nedenlerle, Danı tay Ba savcısı'nın ba vurusunun kabulü ile stanbul (Anadolu) 12. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 06/04/2021 tarihli ve E.2020/167 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekti i sonucuna varılmış tır.

## V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. Danı tay Ba savcısı'nın BA VURUSUNUN KABULÜ ile stanbul (Anadolu) 12. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 06/04/2021 tarihli ve E.2020/167 sayılı GÖREVL L K KARARININ KALDIRILMASINA,

20/09/2021 tarihinde, OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan  
Celal Mümtaz  
AKINCI

Üye  
Ükrü  
BOZER

Üye  
Mehmet  
AKSU

Üye  
Biol  
SONER

Üye  
Aydemir  
TUNÇ

Üye  
Nurdane  
TOPUZ

Üye  
Ahmet  
ARSLAN